KURJER WARSZAWSKI.

D. 30. Listopada. — Rok 1841. Wtorek. **№ 320.** Jutro, Ś. Eligjusz. Wschód sł: g. 8, m. 0; zach: g. 4, m. 0.

Wczoraj odbyło się uroczyste odkrycie Pomniku, który z Najwyższego rozkazu wzniesiony został na *Placu Saskim* na cześć Polaków poległych dnia 17/29 Listopada 1830 roku, za wierność prawemu swemu MONARSZE. Na ten cel urządzoną została na wzniesieniu między Pomnikiem a kolumnadą tworzącą wejście do *Saskiego Ogrodu*, Kaplica, a w niej Ołtarz przeznaczony do odbycia Nabożeństwa żałobnego. Po obu stronach wzniesienia utrzymuiącego Ołtarz, uszykowani zostali Uczniowie wszystkich Gimnazjów i Szkół Obwodowych Stolicy, maiąc Profesorów i Nauczycieli na czele. Brzegi Placu i części *Krakowskiego Przedmieścia*, zaięte zostały Wojskiem do Parady przeznaczonem, składaiącem się z 12tu bataljonów piechoty, baterji Artylerji pieszej i konnej, dywizjonu Pułku Żandarmów, i kilku szwadronów rozmaitej iazdy. Przed godziną 10tą zebrali się w Kościele Sgo KRZYŻA: Duchowieństwo Świeckie i Zakonne, wyznania Rzymsko-Katolickiego, Konsystorz Jeneralny i Seminarjum, niemniej Konsystorz wyznania Ewangelickiego, Urzędnicy Cywilni Władz wszelkich, Jenerałowie i Oficerowie. O godzinie 10ej rozpoczęła się solenna Procesja przez Krakowskie Przedmieście; wzdłuż ulicy ułożony był środkiem pomost. Konwenty *XX. Kapucynów*, *Reformatów*, *Bernardynów*, *Franciszkanów*, *Karmelitów bosych*, *Karmelitów* trzewiczkowych, *Trynitarzy*, *Dominikanów*, *Augustjanów*, Zgromadzenie XX. *Missjonarzy*, Duchowieństwo Świeckie poprzedzone Świętemi KRZYŻAMI, postępowało we dwóch rzędach. Kanonicy i Prałaci Archikatedralni poprzedzali Celebruiącego JWgo JX. *Chmielewskiego*, Biskupa *Gracjanopolitańskiego*, Administratora Archidyecezji *Warszawskiej*, przybranego w ubiory Pontyfikalne, w Infule i z *Krzyżem*. Przy wyruszeniu orszaku, zaintonowanym został hymn pogrzebowy *Dies irae*, śpiewany w ciągu processji przez Kler i Zakony. Za Duchowieństwem postępował JO. Xżę NAMIESTNIK, Gubernator Woienny Miasta Warszawy, Minister Sekretarz Stanu Król: Pol:, Członkowie Rady Administracyjnej, Senatorowie, Jenerałowie, Wyżsi Urzędnicy, Sztab, Wojskowi stopni Oficerskich, Członkowie i Składy biur Władz wszelkich, oraz znakomici Obywatele z miasta. Lud mnogi napełnił przystępy placu i przyległe ulice. W czasie przechodu Duchowieństwa z KRZYŻAMI Śmi około piechoty i kawalerji, wojsko ustawione szpalerem, prezentowało broń. W chwili wstąpienia Duchowieństwa na Plac *Saski*, odkryte zostały napisy na Pomniku; zaś orły i lwy otaczaiące, odkryte były od rana. Po przybyciu processji do Ołtarza, rozpoczęto żałobne Nabożeństwo. JW. JX. Biskup Celebruiący, przy assystencji, odprawił *Mszą Świętą*, w czasie której liczni Artyści grali Rekwjem *Kozłowskiego;* poczem odśpiewano kondukt pogrzebowy *Libera me Domine*. Po odśpiewaniu konduktu i poświęceniu Pomniku, rozpoczął się ogień z dział umieszczonych w *Saskim* Ogrodzie, a piechota bataljonami dawała salwy z ręcznej broni. Następnie JW. JX. *Kotowski* Prałat, Dziekan Metropolitalny, miał stosowną do okoliczności przemowę, biorąc za text słowa: *Święta i zbawienna rzecz modlić się za umarłych*, po czem odśpiewano hymn BOŻE CESARZA Chroń; do wykonania tego śpiewu należało przeszło 300 Uczniów tak Gimnazjum, iakoteż wszelkich Szkół Warsz:; dyrygował tym śpiewem i poprzednio Rekwjem, Józef *Stefani*. Uroczystość tę zakończyła parada wojskowa. Cały oddział wojsk zgromadzonych defilował ceremonjalnym marszem przed JO. Xięciem FELDMARSZAŁKIEM. Paradą dowodził JW. Jenerał *Lisiecki*.

Opis wczoraj odkrytego Pomniku. Pomnik rzeczony wzniosłej i okazałej struktury, cały z żelaza podług planu Budowniczego Jeneralnego *Corazzi* (Koracy), z pomiędzy kilkunastu innych przez

N. PANA wybranego i zatwierdzonego, zdziałany, składa się z podstawy (cokułu) ośmiokątnej, z marmuru kraiowego szarego z odłamów w *Słupcach* pod Świętym KRZYŻEM wydobytych, wyrobionego. Na tę podstawę liczącą 30 łokci w największej szerokości, wchodzi się z 8miu boków, po 3ch stopniach. Nad podstawą wznosi się pjedestał kwadratowy żelazny, $8^{1}/_{4}$ łok: wysokości, a $10^{1}/_{2}$ łok: szerokości, obejmuiący. Pjedestał ten podparty iest 8miu skarpami, przy których podstawie umieszczonych iest na wzniesieniach ośm wielkich lwów spiżowych leżących. Obelisk żelazny 25 łok: wysoki, u dołu 6, a u góry 4 łokcie szerokości maiący, wzrasta nad pjedestałem. U stop iego w 4ch rogach, podstawy żelazne z antyficjami, palmetami złoconemi ozdobione, utrzymuią 4ry wielkie Orły dwugłowne *Gwardyjskie* złocone, na których piersiach spoczywa tarcza z herbem Królestwa *Polskiego*. Pjedestał w części górnej ozdabiaią perły i rzeźba. 4ry laury złocone zawieszone są w $^{2}/_{3}$cich wysokości Obelisku. Wewnątrz Obelisku są wschody aż do szczytu prowadzące. Na każdym z 4ch boków pjedestału umieszczone są napisy w ięzykach *Rossyjskim* i *Polskim*, brzmiące iak następuie:

Od strony Ogrodu Saskiego:

POLAKOM

w dniu $^{17}/_{29}$ Listopada 1830 roku poległym za wierność swoiemu MONARSZE.

Na boku od ulicy Królewskiej:

Nazwiska Polaków poległych za wierność swoiemu MONARSZE:

MAURYCY HRABIA HAUKE,

Generał Artylerji, Senator Woiewoda, Dowódzca Korpusu Artylerji i Inżynierów, Kwatermistrz Generalny Wojska, p. o. Ministra Wojny.

STANISŁAW HRABIA POTOCKI,

Generał Piechoty Generał Adjutant, Senator Woiewoda, Dowódzca Piechoty.

JÓZEF NOWICKI,

Generał Brygady, Sekretarz Generalny Kommissji Rządowej Wojny.

IGNACY BLUMER,

Generał Brygady, Dowódzca 2giej Brygady w Dywizji 2giej Piechoty.

TOMASZ SIEMIĄTKOWSKI,

Generał Brygady, p. o. Szefa Sztabu Głównego.

STANISŁAW TRĘBICKI,

Generał Brygady w Sztabie J. C. M. WIELKIEGO XIĘCIA KONSTANTEGO CESARZEWICZA, *Naczelnego Wodza.*

FILIP MECISZEWSKI,

Pułkownik, Szef Sztabu Korpusu Artylerji i Inżynierów.

Też napisy w ięzyku Rossyjskim, umieszczone są od strony Placu Saskiego i ulicy Czystej. Pomnik wzmiankowany odlany w całkowitości w Zakładzie Machin Banku Polskiego na *Solcu*, wykonany został pod kierunkiem Bud: Jlnego *Koracy*. Modele Lwów i Orłów są Rzeźbiarza Konst: *Hegla*; odlewali takowe Giserzy z Zakładu Soleckiego: *Kimens* i *Jonker*. Złocenie, cizelowanie i wykończenie ozdób spiżowych, tutejszego Brązownika *Trouvé* (Truwe). Użyte żelazo na pomnik waży 3460 centnarów; waga spiżu około 45,000 funtów wynosi.

(Z Ga: Rz:). J.C.MOŚC Najmiłościwiej rozkazać raczył, iżby dla zachowania pamięci Polaków, którzy w chwili wybuchnięcia rokoszu, w d. 17 (29) Listop: 1830 r. polegli za wierność Swoiemu MONARSZE, wzniesiony był pomnik na Placu Saskim, wpośród murów Warszawy. Wola NAJIAŚNIEJSZEGO PANA (wczoraj) spełnioną iuż została. Wypadek ten, podobało się N. PANU odznaczyć nowym dowodem niewyczerpanej łaski SWEJ dla Wdów i Sierot, pozostałych po tych, którym ten obchód poświęcony został. Nie poprzestaiąc na tem, że pomienione Wdowy i Sieroty otrzymały iuż, z mocy Ukazu Najwyższego z dnia 15 (27) Grud: 1831 r. pensje dożywotnie, w dwójnasób wyższe od tych, do jakich z mocy przepisów nabyły prawo; że w ciągu upłynionych lat 11stu, prośby ich do podnóżka Tronu zanoszone, doznawały zawsze względnego przyjęcia MONARCHY; że nakoniec, Synowie po poległych, uzyskali nader znakomite dobrodziejstwo,

przez przyięcie ich do wyższych zakładów naukowych wojskowych w Cesarstwie; niewyczerpany w świadczeniu dobrodziejstw MONARCHA, wyznaczyć raczył dla rzeczonych Wdów i Sierot nadto dary następuiące: Wdowie po Jenerale piech:, Jenerale Adjutancie Hr: Stanisławie *Potockim*, Marji Potockiej, zł. 60,000, i darował iej na własność dom przy Saskim placu, w którym obecnie zamieszkuie. Dzieciom Jenerała artyl: Hr: Maur: *Hauke*, zł. 50,000. Dzieciom Jenerała bryg: *Trębickiego*, zł. 30,000. Wdowie po Jenerale bryg: Ign: *Blumerze*, Konstancji Blumer, zł. 25,000. Wdowie po Jenerale bryg: Tom: *Siemiątkowskim*, Paulinie Siemiątkowskiej, zł. 25,000. Wdowie po Pułkowniku Filipie *Meciszewskim*, Józefie, nateraz zamężnej *Suskiej* i iej dzieciom, w równej części, zł. 25,000.

W numerze 47mym Ziemianina Tygod: Rolniczo-Technologicznego, między innemi znajduie się: O rolnictwie we Francji w ogólności. O bronie. Bliższa wiadomość o lampach olejno gazowych. — Do przedmiotów które nas w teraźniejszych długich wieczorach zabawiaią, należy także *Kosmorama* urządzona przez P. *Tosio* (Tozjo), przy iego Cukierni obok Poczty. Obrazy a mianowicie: Miasto *Neapol* i iego wybuchaiący Wezewjusz; Zamek Królewski w *Wersalu* z otaczaiącym go ogrodem i mnóstwem wodotrysków; a szczególniej wspaniały Obchód pogrzebowy zwłok *Napoleona* po sprowadzeniu z wyspy Stej *Heleny* nader są interesuiące. — Wczoraj w Teatrze Rozmaitości po *Angliku* przywołani, JPP. *Zenopolski* i *Maiewski*. Powtórne przedstawienie *Wstrętu do Małżeństwa*, ciągle bawiło Publiczność, która w dowód zadowolenia przywołała Wszystkich Artystów i oddzielnie JPannę *Damse*, JPP. *Jasińskiego* i *Karasińskiego*.

Anglja. — D. 17go b. m. Namiestnik irlandzki Hrabia *Grej*, przyjmował w *Dublinie* znakomite osoby, między niemi i *Okonela*, ale bardzo ozięble. — Teraźniejsze Ministerstwo zachęca mieszkańców pragnących oddalić się z Anglji do innych kraiów. — Fałszerz biletów kasowych *Beaumont Smit* (Bomą Smit) miał oskarżyć znakomitą osobę o wspólnictwo w tym występku. — 17go b. m. usiłowano w *Londynie* podpalić koszary; granat zapalony padł niespodzianie przed nogami szyldwacha. Władza taiemniczo z śledztwem postępuie i spodziewa się odkryć sprawców pożaru w *Towrze*. — W miejsce Biskupa *Jerozolimy* Doktora *Alexander*, Doktor *Mak Kaul* mianowany Profesorem ięzyka hebrajskiego i literatury talmudycznej przy Kolegjum Królew: w *Londynie*.

Belgja. — W kopalni węgli kamiennych w *Henegau* nastąpiło nieszczęście okropne, w skutek explozji gazu 16go b. m. w głębokości 1450 stop; 29 robotników zostało zasypanych.

Francja. — Lord *Kowlej* 15go b. m. przyjmował u siebie *Nuncjusza papiezkiego* i wszystkich innych Posłów w *Paryżu*, z któremi długą miał naradę. — Hrabia *Mole* od kilku dni iest słaby. — Wyiazd Pana *Salwandy* do *Madrytu* zdaie się być odłożonym na czas nieograniczony. — Hrabia *Montholon* został znowu odwieziony do twierdzy *Ham*, niewiadomo z iakiej przyczyny. — *Reszyd* Basza przybył do *Marsylji*. — Posiedzenia izb prawodawczych zostały zwołane na 27go Grudnia. W skutek ogłoszenia tego zwołania, domyślaią się, iż nieporozumienie między Ministrami zostało usunięte. — Odwołanie pułków przeznaczonych do granicy *belgickiej* przypisuią ustaniu obawy względem belgickiego spisku. — 17go b. m. zawiadomiono *Keniseta* i iego wspólników, iż 1go Grud: stawieni będą przed sądem izby Parów. P. *Paillet* (Pele) iest Adwokatem *Keniseta*. — Uważano, iż Poseł hiszpańs: P. *Olozaga* od 14tu dni przerwał stosunki dyplomatyczne z Panem *Guizot* (Gizo). — Baron Oskar *Bernadotte* Synowiec Króla Szwedzkiego, zaślubił Pannę *Navailles* (Nawajl) pochodzącą z starej rodziny szlacheckiej, niegdyś spowinowaconej z *Henrykiem IVtym*.

Hiszpanja. — Deputowani i Senatorowie 12go b. m. złożyli w ręce Prezesa Rady prośbę do Reienta, o łagodne postępowanie względem sprawców wypadków w *Barcelonie*. — Posiedzenia Kortezów maią być zagaione 20go Grud:. — 13go b. m. wybuchł pożar gwałtowny w *Madrycie*. — Aient francu: znowu często miewa narady z Pre-

zescm Ministerstwa. — *Espartero* 11go b. m. bawił iescze w *Sarragossie;* w teatrze śpiewano do niego stosowne strofy.

Turcja. — Konsul angiel: przesłał Wice-Królowi notę energiczną, o objaśnienie czy monopole w *Egipcie* rychło będą zniesione, i czy zechce stosować się do traktatu handlowego zawartego z Turcją. *Mehmed* odpowiedział, iż za powrotem z wyższego Egiptu, to iest w 2 miesiące, będzie mógł wszystkie życzenia zaspokoić.

Rozmaitości. — W iednej z wiosek pod *Manszester* żyie rodzina Olbrzymów, z 6ciu osób złożona, to iest: Ojca, 3ch synów i 2 córek. Najniższy z nich trzyma 6 stop i cali 10 podług miary naszej. Wysokość wszystkich razem wzięta 43 stop dochodzi, to iest przeszło 7 stop w przecięciu. Rzecz szczególna, że Matka tego rodzeństwa iest wzrostu zwyczajnego, a 4ro dzieci iuż nieżyiących, było bardzo drobnych.

PRZYJECHALI do WARSZAWY.

Zabiełło Henr: Hra: z Królewca; Kossowski Maury: Dzie: z Grodzie; Michałowski Sewer: Oby: Gub: Białostockiej z Drezna; Miłosz Artur Oby: Gub: Mohilews: z Austrji; Doliwa Adolf Oby: z Glinek; Skrzyński Jan Oby: z Kręgów; Okęcki Jak: Oby: z Szczawina; Dąbski Konstan: Dzie: z Zakrzewa; Szatkowski Jan Dzie: z Ostrołęki; Orsetty Wła: Oby: z Dobrzelina.

DONIESIENIA.

Niżej podpisany zawiadamia Szanowną Publiczność, iako i PP. Cyrulików, że nadszedł świeży transport PIJAWEK, których za pomierną cenę w Składzie P. Karola Steinbach przy ulicy Długiej pod Nr 550, obok domu zwanego Lasockie, nabyć można. Przytem uwiadamiam, że co miesiąc świeży transport nadejdzie.
M. Noak, z Prus.

JÓZEF SENKOWSKI

Majster Professji Nożowniczej, przeniósł swój Warsztat z ulicy Żabiej, do domu W. Kochanowskiego, dawniej Chodkiewiczów, ulica Miodowa i Podwal Nr 484, i poleca się z wszelkiemi Wyrobami Nożowniczemi iuż wykończonemi; przyjmuie oraz wszelkie reparacje i obstalunki narzędzi ostrych, zaręczaiąc za dokładne wykonanie powierzonej mu roboty.

Dwa POKOIKI, z których ieden od frontu, na 1m piątrze, z oddzielną sienią i schodami; są do naięcia od Nowego roku w domu P. Jaworskiego pod Nr 2678 Lit: C. przy ulicy Bednarskiej.

☞ Przybyły Kupiec z Wiednia, przywiózł znaczną ilość rozmaitych OBRAZÓW sławnych Malarzy; których można nabyć przy ulicy Nowowiniarskiej pod Nr 1771, w Sklepie pod Nr 17, u Kupca *Lubelskiego*.

KANTOR
INFORMACYJNO-SĄDOWO ADMINISTRACYJNY,
przy ulicy Trębackiej pod Nrem 638.

Imo Osoba około lat 30 maiąca, po ukończeniu nauk w Instytucie Rządowym wiejsko-gospodarczym, odznaczywszy się ze szczególnym użytkiem w tej gałęzi dla kraiu, obeznana dostatecznie z gospodarstwem wiejskiem pod względem rolniczym, administracją ogólną i szczególną, chowem bydła i zwierząt domowych, tudzież onych leczeniem, i wykształcona w utrzymywaniu należytem owiec; odbywszy zarazem w tymże Instytucie przez lat 3 wprawę, posiadaiąca dowody literalne swej kwalifikacji i zaopatroną w świadectwa swoiej moralności i nieskazitelnego postępowania, w kraiu Królestwa lub Cesarstwie może przyiąć stostowny obowiązek.

IIdo Potrzebna BONA francuzka w Gubernją Wołyńską, do małego iednego dziecka, za wynagrodzeniem rocznej pensji Dukatów złotem 30.
Aloizy Jan de Mogita Stankiewicz.

Dziś rano ciepła stopni 3. Wczoraj w południe 0.

TEATR ROZMAITOŚCI. Jutro 27 raz *Malwina.* 21 raz *Nowy sposób płacenia starych długów.* Chorzy: JPanie *Kurpińska, Śliwińska* i JP. *Panczykowski.*

Dziś w Kawiarni przy ulicy Długiej w domu Wgo Wejcherta pod Nr 541, (idąc od ulicy Freta po prawej ręce 3cia Kamienica), Panny *Noires* grać i śpiewać będą.

Dziś w Kawiarni na Tłomackiem w domu dawniej Ossolińskich od rogu ulicy Rymarskiej Nr 739, Panny *Szyfner* grać będą od godziny 6tej wieczorem.

Dziś w Kawiarni w Gmachu Teatralnym przy ulicy Wierzbowej wprost Niecałej, Panny *Szerber* grać będą.

Jutro w Handlu *Maiewskiego* przy ulicy Bednarskiej, na Śniadanie: Sandacz, Szczupak, Karp, Lin, Karaś, Zupa szczawio:, Kapłon, Pieczeń, Polędwica, Kotlety, etc.

Niżej podpisana Właścicielka Jadalni, zawiadamia łaskawą Publiczność, że zmieniła mieszkanie z Placu Krasińskich, na ulicę Freta wprost Cukierni Miniego pod Nr 258; oraz że w tejże Jadalni dostać można Flaków w każdą Niedzielę i Czwartek. E. *Konwerska.*